

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره‌های

تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی

مصوب ۱۴۰۲ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به همراه مفاد اجرایی

دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴	آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵	ویرایش: ۰۱	تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظائف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی و در راستای حفظ و ارتقاء کیفیت آموزشی در نظام آموزش عالی کشور و تحقق گام دوم انقلاب اسلامی، مرجعیت علمی و مشارکت دانشگاه ها در تمدن سازی با رویکرد حکمتی و دانایی محور، آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های تحصیلی تدوین شد. این آیین نامه در دو بخش عمومی و اختصاصی همراه با پیوست تعاریف، تنظیم شده است و در سطح کلیه زیر نظام های آموزش عالی، دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی که به نحوی مسئول پذیرش، آموزش و بالندگی دانشجویان هستند، به اجرا گذاشته می شود.

این سند مبتنی بر آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است و مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد که در جلسه شورای آموزشی دانشگاه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۳ به تصویب رسید، حسب مورد در کادرهایی زیر هر ماده یا تبصره قرار گرفته است. سایر مصوبات پژوهشی دانشگاه پس از ماده ۵۴ ذکر شده است.

ماده ۱. هدف

هدف از تدوین این آیین نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه های آموزشی و پژوهشی دانشگاه های کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره گیری بهینه از ظرفیت های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در دوره های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی است. دوره های تحصیلی «دکتری عمومی رشته دامپزشکی» و «دستکاری دوره های تخصصی»، «کارشناسی ارشد پیوسته»، «دکتری مستقیم» و «دکتری پیوسته» دارای مقررات ویژه خود هستند و از آیین نامه های جداگانه پیروی می کنند.

بخش نخست: مواد عمومی

ماده ۲. شرط ورود به دانشگاه، تأیید شایستگی های علمی و عمومی از طریق پذیرفته شدن در آزمون ورودی (که توسط سازمان سنجش آموزش کشور برگزار می شود) و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت است.

ماده ۳. آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام ترمی - واحدی است.

• آموزش در دانشگاه به زبان فارسی انجام می شود.

ماده ۴. دانشگاه موظف است در رشته های مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی و دوره ای که مجوز آن را از شورای گسترش آموزش عالی وزارت دریافت نموده است، دانشجو بپذیرد و فقط برنامه های آموزشی و درسی را که بر اساس ضوابط ابلاغی وزارت و مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تدوین گردیده است اجرا نماید.

ماده ۵. چگونگی و ترتیب ارائه تمامی دروس هر دوره و هر رشته با رعایت پیش نیاز (تقدم و تأخر) هر درس طبق برنامه درسی مصوب بر عهده دانشگاه است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

تبصره ۱. دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی که منجر به دانش آموختگی می شود، از رعایت مقررات مربوط به این ماده معاف است.

ماده ۶. در صورت به دست نیاوردن نمره قبولی در خارج از سنوات مجاز تحصیلی در هر درس یا حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

ماده ۷. شرکت دانشجو در تمام جلسات کلاس درس الزامی است.

تبصره ۱. اگر دانشجو در درسی بیش از ۳/۱۶ جلسات کلاس و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال همان درس، غیبت کند، نمره آن درس صفر ثبت می شود. در صورتی که به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، غیبت دانشجو موجه تشخیص داده شود، آن درس صفر و نمره آن، از مجموع درس های آن نیمسال حذف می شود.

تبصره ۲. نظارت بر رعایت نظم و انضباط آموزشی و مقررات دانشگاه توسط دانشجو در کلاس درس بر عهده مدرس درس می باشد. مدرس درس، موظف به ثبت حضور و غیاب دانشجویان در هر جلسه و گزارش آن مطابق ضوابط دانشگاه است و دانشگاه موظف است نسبت به ثبت الکترونیکی آمار برگزاری کلاس ها و حضور و غیاب دانشجویان اقدام نماید.

ماده ۸. پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، توسط مدرس همان درس و بر اساس حضور، شرکت در فعالیت های کلاسی، انجام تکالیف درس و نتایج امتحانات ارزشیابی می شود.

تبصره ۱. برگزاری آزمون کتبی برای درس های نظری الزامی است.

تبصره ۲. مدرس درس موظف است در چارچوب ضوابط دانشگاه، ظرف مدت حداکثر ۱۰ روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان در دوره کاردانی و کارشناسی و حداکثر ۲۰ روز پس از اعلام گزارش نهایی امتحان در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی، جهت رسیدگی به اعتراضات مکتوب دانشجویان و رفع اشتباهات احتمالی، اقدام به بازبینی اوراق امتحانی درس نماید و نتیجه آن را به دانشجو و دانشگاه اعلام و ثبت نماید. دانشگاه موظف به ایجاد سامانه الکترونیک و نرم افزاری برای اجرایی سازی این تبصره می باشد.

- ثبت نمره توسط مدرس درس از طریق سامانه های دانشگاه (پویا/سدف) انجام می پذیرد.
- در صورتی که تکمیل دروس دوره کارشناسی مانند کارآموزی، کارورزی، مهارت آموزی، عملیات صحرایی، سمینار، پروژه و ... در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، بر اساس مصوبه شورای آموزشی، ثبت نمرات این دروس تا پایان نیمسال بعدی امکان پذیر است. پس از مهلت مقرر، امکان ثبت نمره میسر نبوده و نمره مردودی درج می شود.

تبصره ۳. مدرس درس موظف است بر گه های امتحانی و سایر فعالیت های درسی و مستندات آزمون در هر درس را پس از پایان امتحانات به عنوان سوابق درس تا حداقل یک نیمسال تحصیلی نزد خود نگهداری نماید.

تبصره ۴. نمره هر یک از دروس پس از انقضای مدت مذکور و اعلام به آموزش کل غیرقابل تغییر می باشد. در صورت درخواست مدرس جهت تغییر نمره ثبت شده، دانشگاه مطابق ضوابط مصوب خود با دریافت فرم اصلاح نمره و دلایل اشتباه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

صورت پذیرفته در ثبت نمره توسط مدرس، مجاز به اصلاح نمره می باشد.

ماده ۹. سقف مدت مجاز تحصیل در هر دوره محدود است و با اتمام سنوات مجاز، امکان تحصیل در آن دوره از دانشجو سلب می شود و دانشجو محروم از ادامه تحصیل می شود.

تبصره ۱. مدت مجاز مرخصی های بدون احتساب سنوات که مطابق ضوابط دانشگاه قابل استفاده برای دانشجو می باشد به شرح زیر است:

- مرخصی زایمان برای هر فرزند (مطابق قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت مصوب مجلس شورای اسلامی)، یک نیمسال در طول دوره بارداری و حداکثر ۴ نیمسال پس از زایمان برای مادران دانشجو دارای فرزند زیر دو سال؛

- مرخصی پزشکی، حداکثر دو نیمسال تحصیلی؛

- سایر مصادیق مرخصی تحصیلی (مانند مأموریت همسر یا والدین و ...) حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی.

- تصمیم گیری در خصوص مرخصی پزشکی و سایر مصادیق در کمیسیون موارد خاص دانشگاه صورت خواهد پذیرفت.

ماده ۱۰. دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید درخواست انصراف خود را شخصاً یا از طریق وکیل قانونی خود و به صورت رسمی به آموزش دانشگاه تسلیم کند. دانشجو مجاز است فقط برای یک بار و تا حداکثر دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. در غیر این صورت، پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می شود.

تبصره ۱. تصمیم گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل در محدوده سنوات مجاز تحصیلی و به شرط امکان اتمام واحدهای باقیمانده در سنوات مجاز تحصیلی باقیمانده صرفاً بر عهده شورای آموزشی دانشگاه است.

تبصره ۲. عدم انتخاب واحد در هر نیمسال توسط دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل بوده و در صورت عدم پیگیری دانشجو و عدم تعیین تکلیف وضعیت آموزشی دانشجو در آن نیمسال تحصیلی، در پایان همان نیمسال تحصیلی در وضعیت دانشجو به عنوان انصراف از تحصیل اعمال می شود.

ماده ۱۱. دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره های مردودی قبلی در ریزنمرات تحصیلی دانشجو ثبت شده و این نمره ها در میانگین نیمسال و کل دوره محاسبه می شود.

تبصره ۱. دانشگاه مجاز است با درخواست کتبی دانشجو مبنی بر بلااثر نمودن نمره حداکثر یک درس مردودی از میانگین کل دوره موافقت نماید. نمره مردودی درس مذکور در ریزنمرات ثبت و در میانگین نیمسال تحصیلی محاسبه می شود. درخواست کتبی دانشجو و حذف درس مردودی صرفاً پس از قبولی در آن درس قابل انجام است. گذراندن دروس با استفاده از ماده مذکور، مشروطی دانشجو در نیمسال های قبل را خنثی نمی کند و شورای هدایت استعداد های درخشان وزارت مجاز است دانشجویی را که از این تبصره استفاده می نماید و به واسطه آن حائز شرایط استعداد درخشان می شود را از شمول تسهیلات خود خارج نماید.

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴	آیین‌نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره‌های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵		

تبصره ۲. تسهیلات این ماده شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم انضباطی، نمره مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.

ماده ۱۲. معادل‌سازی نمرات دروس گذرانده شده برای دانشجویان انصرافی، اخراجی، تغییر رشته‌ای، انتقالی و یا تغییر رشته توأم با انتقال، با رعایت موارد زیر انجام می‌شود.

الف) از زمان گذراندن آن درس بیش از ۵ سال نگذشته باشد و حداقل نمره قابل قبول (در دوره کاردانی و کارشناسی ۱۲، در دوره کارشناسی ارشد ۱۴ و در دوره دکتری تخصصی ۱۶) را در دانشگاه یا رشته مبدأ کسب کرده باشد.

ب) دروس از دوره یا دوره‌هایی که منتج به اخذ یک مدرک تحصیلی رسمی شده باشد نمی‌تواند معادل‌سازی شود.

ج) به‌منظور جلوگیری از تضییع حقوق دیگر دانشجویان، دانشگاه بایستی بر اساس شیوه‌نامه مصوب شورای آموزشی دانشگاه برای معادل‌سازی نمرات که در زمان درخواست دانشجو، کتباً به وی اطلاع‌رسانی می‌کند، ضریب معادل‌سازی نمرات را بر اساس کیفیت و ویژگی‌های دانشگاه یا رشته مبدأ و مقصد تعیین و اعمال نماید و نمره معادل‌سازی شده در نمرات دانشگاه مقصد درج شود.

د) به ازای هر ۲۰ واحد از دروس معادل‌سازی شده ۱ نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی کاسته می‌شود.

ه) برای دانشجوی کارشناسی ارشد به ازای معادل‌سازی هر ۱۲ واحد درسی، یک نیمسال تحصیلی از سنوات مجاز تحصیل وی کسر می‌شود.

قوانین معادل‌سازی و تطبیق واحدهای درسی

ماده ۱۳. برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمره، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدیدنظر و دیگر موضوعات اجرایی، طبق شیوه‌نامه اجرایی دانشگاه موضوع ماده ۵۱ این آیین‌نامه انجام می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

بخش دوم: مواد اختصاصی

الف- دوره های تحصیلی کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)

ماده ۱۴. مدت مجاز تحصیل در دوره های تحصیلی کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته ۴ نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۸ نیمسال است.

تبصره ۱. دانشگاه اختیار دارد، مدت مجاز را برای دوره کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته حداکثر ۱ نیمسال و برای دوره کارشناسی پیوسته حداکثر تا ۲ نیمسال افزایش دهد.

تبصره ۲. در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

• در صورتی که دانشجو در سنوات مجاز دانش آموخته نشود، دانشگاه اختیار دارد مدت تحصیل وی را برای دوره کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته حداکثر ۱ نیمسال و برای کارشناسی پیوسته حداکثر تا ۲ نیمسال افزایش دهد. افزایش سنوات تحصیلی برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان در نیمسال اول به صورت رایگان است و در نیمسال دوم با دریافت شهریه طبق تعرفه دانشجوی شهریه پرداز دانشگاه در همان سال و نیمسالی است که با تمدید سنوات موافقت شده است.

تبصره ۳. نیمسال هایی که دانشجو بابت افزایش سنوات، شهریه پرداخت می کند از مدت تعهد خدمت آموزش رایگان وی کسر می شود.

تبصره ۴. حداقل مدت مجاز برای دانش آموختگی در دوره کارشناسی پیوسته ۶ نیمسال تحصیلی می باشد.

ماده ۱۵. تحصیل همزمان دانشجوی دوره کاردانی و کارشناسی به شیوه حضوری در کلیه دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) و کلیه دوره های تحصیلی ممنوع است.

تبصره ۱. دانشجوی دوره کارشناسی می تواند همزمان در شیوه های غیرحضوری کاردانی و کارشناسی که منتهی به مدرک تحصیلی رسمی می شود، تحصیل کند.

• ملاک تصمیم گیری در مورد غیرحضوری بودن یک رشته تحصیلی، درج واژه "مجازی" در ستون دوره تحصیلی دفترچه سازمان سنجش همان ورودی می باشد.

تبصره ۲. تحصیل همزمان دانشجویان استعدادهای درخشان دوره کارشناسی بر اساس مصوبات شورای هدایت استعدادهای درخشان وزارت انجام می شود.

ماده ۱۶. نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۲ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد؛ آن نیمسال، مشروط تلقی می شود. چنانچه دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۳ نیمسال اعم از متوالی یا متناوب، مشروط شود از ادامه تحصیل محروم می شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

تبصره ۱. تعداد واحدهای درسی قابل اخذ توسط دانشجو و شرایط آن در نیمسال پس از مشروطی مطابق ضوابط دانشگاه مندرج در شیوه نامه اجرایی دانشگاه (موضوع ماده ۵۱ آیین نامه) و با رعایت مفاد ماده ۱۷ این آیین نامه انجام می شود.

• تعداد واحدهای درسی قابل اخذ توسط دانشجو در نیمسال پس از مشروطی، حداکثر ۱۴ واحد می باشد.

ماده ۱۷. انتخاب حداقل ۱۲ واحد درسی در هر نیمسال تحصیلی برای دانشجو الزامی است.

تبصره ۱. حداکثر واحد درسی قابل اخذ در هر نیمسال تحصیلی ۲۰ واحد و در بازه تابستان ۶ واحد است.

تبصره ۲. اگر میانگین نمرات دانشجویی در نیمسال تحصیلی حداقل ۱۷ باشد، با تأیید گروه آموزشی در نیمسال تحصیلی بعد می تواند حداکثر تا ۲۴ واحد درسی اخذ نماید.

تبصره ۳. در نیمسال تحصیلی آخر که دانشجو صرفاً ۲۴ واحد درسی باقیمانده دارد می تواند صرف نظر از میانگین کل (کمتر از ۱۰ نباشد) و مشروطی، ۲۴ واحد درسی را اخذ نماید.

تبصره ۴. در شرایط خاص که دانشجو با گذراندن حداکثر ۸ واحد درسی دانش آموخته می شود، با تأیید گروه آموزشی، می تواند واحدهای مذکور را در بازه تابستان اخذ کند.

تبصره ۵. بازه تابستان، به عنوان نیمسال تحصیلی محسوب نمی شود. نمرات دروسی که دانشجو در بازه تابستان می گذراند، تنها در میانگین کل دانشجو محاسبه می شود و نمرات کسب شده در بازه تابستان، مشمول ضوابط مشروطی این آیین نامه یا تبصره ۲ این ماده نمی شود.

تبصره ۶. نمرات دانشجو در نیمسالی که الزاماً کمتر از ۱۲ واحد انتخاب می کند و کسر بودن واحدها خارج از اراده اوست، همانند دروس بازه تابستانی در میانگین کل او محاسبه می شود و چنانچه میانگین نیمسال کمتر از ۱۲ کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ همین ماده نمی شود. ولی آن نیمسال جزو حداکثر مدت مجاز تحصیل دانشجو محسوب می شود.

تبصره ۷. دانشجو نمی تواند هم زمان از مفاد تبصره ۳ و ۴ این ماده استفاده کند.

تبصره ۸. در صورتی که دانشجو برای دانش آموختگی حداکثر دو درس نظری تا سقف ۴ واحد درسی باقیمانده داشته باشد، با تأیید گروه آموزشی می تواند آن دو درس را به صورت معرفی به استاد در آن نیمسال تحصیلی یا بازه تابستان اخذ کند.

• در صورتی که دانشجو برای دانش آموختگی حداکثر دو درس نظری باقیمانده داشته باشد، با تأیید گروه آموزشی می تواند آن دو درس را به صورت معرفی به استاد در آن نیمسال تحصیلی یا بازه تابستان اخذ کند.

تبصره ۹. چنانچه دانشجو قبلاً یک درس عملی - نظری را اخذ ولی نمره قبولی کسب نکرده است اما دوره عملی آن درس را گذرانده باشد، می تواند با رعایت مفاد تبصره ۸ این ماده بخش نظری آن درس را به صورت معرفی به استاد اخذ نماید.

ماده ۱۸. دانشجو می تواند در صورت موافقت دانشگاه، یک هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، صرفاً یک درس نظری را در بازه زمانی تعیین شده توسط دانشگاه، حذف کند.

• دانشجو می تواند، بر اساس تقویم آموزشی دانشگاه، صرفاً یک درس نظری را به شرط رعایت حداقل ۱۲ واحد، در بازه زمانی تعیین شده توسط دانشگاه، حذف کند.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

- دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت حذف درس یا عدم کسب نمره قبولی در هر درس، موظف به پرداخت هزینه درس (ها) مطابق تعرفه دانشجوی شهریه پرداز دانشگاه است. در صورت تشخیص موجه بودن حذف درس (ها) توسط شورای آموزشی دانشگاه، دانشجوی مشمول آموزش رایگان ملزم به پرداخت شهریه متغیر درس حذف شده نیست.

تبصره ۱. در صورتی که دانشگاه به هر دلیل با حذف واحدهای درسی دانشجو موافقت کند و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حدنصاب شود، آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می شود. چنانچه در این نیمسال، دانشجو میانگین کمتر از ۱۲ را کسب کند آن نیمسال جزو مشروطی محسوب نمی شود و همچنین در صورت کسب میانگین بالای ۱۷ مشمول تبصره ۲ ماده ۱۷ نمی شود.

تبصره ۲. در صورت اخذ مجدد درس موضوع این ماده و عدم تأیید عذر موجه دانشجو توسط دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت اخذ مجدد این درس، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

ماده ۱۹. دانشجو می تواند با رعایت سنوات مجاز تحصیل، در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، یک نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته تا دو نیمسال با تقاضای کتبی و موافقت دانشگاه از مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات مجاز تحصیلی استفاده نماید.

ماده ۲۰. دانشجوی دوره های کاردانی ناپیوسته و کارشناسی پیوسته می تواند در صورت دارا بودن شرایط زیر «در همان دانشگاه» و در صورت موافقت دانشگاه، مشروط به امکان ادامه تحصیل در «سنوات مجاز باقیمانده»، رشته تحصیلی خود را تغییر دهد.

۱. نمره اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری گروه آزمایشی ذی ربط از نمره خام آخرین فرد پذیرفته شده در آن رشته/گرایش در دانشگاه و در سال پذیرش (با تأیید سازمان سنجش آموزش کشور)، کمتر نباشد.
۲. ادامه تحصیل متقاضی در رشته قبلی از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.
۳. حداقل ۱/۶ و حداکثر ۲/۳ واحدهای درسی دوره را گذرانده باشد.

- تغییر رشته دانشجو منوط به گذراندن واحدهای باقیمانده رشته جدید در سنوات مجاز می باشد.

۴. دانشجو در هر دوره تحصیلی فقط یک بار می تواند با رعایت ضوابط تغییر رشته دهد.

تبصره ۱. تغییر رشته یا گرایش در دوره کاردانی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته، فقط در رشته ها یا گرایش های همان مجموعه امتحانی مجاز است.

تبصره ۲. در صورت تغییر رشته، معادل سازی دروس مطابق با ضوابط ماده ۱۲ این آیین نامه قابل انجام است.

تبصره ۳. تغییر رشته دانشجویی که پذیرش وی در دوره تحصیلی از طریق بدون آزمون (پذیرش با سوابق تحصیلی) باشد به رشته هایی که پذیرش در آنها از طریق آزمون سراسری صورت گرفته باشد (پذیرش با آزمون)، ممنوع است.

ماده ۲۱. تغییر رشته یا انتقال دانشجو از دانشگاه غیردولتی به دولتی، از شهریه پرداز به رایگان، از غیر حضوری به نیمه حضوری و حضوری، از نیمه حضوری به حضوری، از پذیرش سوابق تحصیلی به پذیرش با آزمون ممنوع است ولی عکس آن مجاز

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴	آیین‌نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره‌های تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد	 جمهوری اسلامی ایران وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵		

است.

• تغییر از نوبت روزانه به نوبت دوم در همان رشته ممنوع می‌باشد.
--

ماده ۲۲. دانشگاه موظف است در تحقق رویکرد شاگرد پروری و نقش مربیگری اعضای هیأت علمی برای هدایت تحصیلی دانشجویان از زمان پذیرش، یکی از اعضای هیأت علمی مرتبط با رشته تحصیلی دانشجو را به عنوان «راهنمای (مشاور) آموزشی» به صورت رسمی تعیین و بر اساس شیوه‌نامه مصوب وزارت که به همین منظور ابلاغ می‌شود، اقدام نماید.

ماده ۲۳. در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته حداقل ۶۸ واحد درسی (شامل حداکثر ۱۰ واحد دروس عمومی) را با نمره قبولی بگذراند و میانگین کل واحدهای گذرانده شده وی ۱۲ یا بالاتر باشد، می‌تواند مدرک دوره کاردانی همان رشته را دریافت کند. در غیر این صورت به چنین دانشجویی و همچنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، فقط یک گواهی مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده داده می‌شود.

تبصره ۱. در رشته‌های فنی و مهندسی واژه «مهندسی» از عنوان رشته برای دانشجویان مشمول دریافت کاردانی بین مقطعی حذف می‌شود. مگر در موارد استثناء که کلمه مهندسی از ارکان اصلی رشته می‌باشد (مانند رشته مهندسی پزشکی).

تبصره ۲. در صورتی که دانشجو تعداد بیش از ۶۸ واحد درسی را گذرانده باشد، ضمن رعایت مفاد این ماده، نمرات دروسی در میانگین محاسبه می‌شود که تأثیر مثبت داشته باشد.

تبصره ۳. مدرک کاردانی حسب تقاضای رسمی دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه محل تحصیل دانشجو، صادر می‌شود.

ماده ۲۴. ملاک دانش آموختگی برای دوره‌های کاردانی پیوسته و ناپیوسته، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، گذراندن کلیه واحدهای دوره و داشتن میانگین کل حداقل ۱۲ در پایان دوره است.

تبصره ۱. چنانچه میانگین کل دانشجوی کاردانی یا کارشناسی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۲ باشد، تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۱۶ واحد از درس‌های تخصصی و پایه که در آن نمره قبولی بین ۱۰ تا ۱۲ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به حداقل ۱۲ برساند تا امکان دانش آموختگی بیابد در غیر این صورت دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود. پرداخت هزینه این دروس برای دانشجویان مشمول آموزش رایگان، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

ماده ۲۵. تاریخ دانش آموختگی، زمان ثبت آخرین نمره درس دانشجو در آموزش دانشگاه است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

ب- دوره کارشناسی ارشد

ماده ۲۶. مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد ۴ نیمسال تحصیلی است و تحصیل در این دوره تمام وقت است.

تبصره ۱. مدت مجاز تحصیل می تواند تا حداکثر ۱ نیمسال تحصیلی با تأیید دانشگاه افزایش یابد.

تبصره ۲. در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

- در صورت تطبیق نمرات به ازای هر ۱۲ واحد درسی تطبیق شده یک نیمسال از سنوات مجاز دانشجوی کاسته می شود.
- در صورتی که دانشجوی در سنوات مجاز دانش آموخته نشود، دانشگاه اختیار دارد مدت تحصیل وی را حداکثر تا دو نیمسال افزایش دهد. افزایش سنوات تحصیلی برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان در نیمسال پنجم به صورت رایگان و در نیمسال ششم با دریافت هزینه طبق تعرفه دانشجوی شهریه پرداز دانشگاه در همان سال و نیمسالی است که با تمدید سنوات موافقت شده است.

ماده ۲۷. دانشجو می تواند در صورت تأیید دانشگاه با احتساب سنوات تحصیل، یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

ماده ۲۸. تحصیل هم زمان دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در کلیه شیوه های آموزشی و در کلیه دوره های تحصیلی دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده ۲۹. نمره ارزشیابی هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می شود و حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۲ است. میانگین قابل قبول در هر نیمسال ۱۴ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد دانشجو در آن نیمسال مشروط تلقی می شود. ۲ نیمسال مشروطی اعم از متوالی یا متناوب، در دوره کارشناسی ارشد منجر به محرومیت از تحصیل دانشجو می شود.

ماده ۳۰. اخذ حداقل ۸ واحد درسی تا حداکثر ۱۴ واحد درسی در هر نیمسال تحصیلی توسط دانشجو الزامی است.

تبصره ۱. دانشجو در نیمسال آخر تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.

تبصره ۲. در صورتی که دانشگاه به هر دلیل با حذف واحدهای درسی دانشجو موافقت کند و این امر منجر به کاهش تعداد واحدهای دانشجو از حدنصاب شود، آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می شود؛ اما در مشروط شدن دانشجو بی تأثیر است.

ماده ۳۱. در شرایط اضطرار، حذف یک درس با درخواست کتبی دانشجو و تأیید دانشگاه، قبل از شروع امتحانات و با رعایت و احتساب آن نیمسال در سنوات تحصیلی امکان پذیر است.

- در شرایط اضطرار و براساس تقویم آموزشی دانشگاه، حذف یک درس با درخواست کتبی دانشجو به شرط رعایت ماده ۳۰ و تأیید دانشگاه، امکان پذیر است.

ماده ۳۲. دانشجو موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استاد راهنما و پیشنهاد (پروپوزال) خود را (با نظر استاد راهنما) به تصویب دانشگاه برساند. در صورت عدم تصویب پیشنهاد در موعد مقرر در

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

دانشگاه، دانشجو مشمول امتیازات تبصره ۲ ماده ۲۶ این آیین نامه نمی شود و سنوات دانشجو موضوع تبصره ۲ ماده ۲۶ موجه قلمداد نمی شود. چنانچه دانشجو تا پایان نیمسال تحصیلی چهارم پیشنهاد خود را به تصویب دانشگاه نرساند، از ادامه تحصیل محروم می شود.

- استاد راهنما بر اساس اولویت های پیشنهادی دانشجو، ظرفیت راهنمایی، موافقت هیأت علمی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه قبل از شروع نیمسال دوم تحصیلی تعیین می شود.
- برای استاد راهنما داشتن دو نیمسال سابقه تدریس در هنگام تصویب پیشنهاد ضروری است؛ حداقل یک نیمسال تدریس آن باید در تحصیلات تکمیلی بوده باشد.
- با رعایت ظرفیت راهنمایی، استاد راهنمای اول از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه انتخاب می شود. در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه، استاد راهنمای دوم می تواند از میان اعضای هیأت علمی داخل یا خارج از دانشگاه انتخاب شود.
- در صورت نیاز، استاد (ان) مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه انتخاب می شوند. هر پایان نامه می تواند حداکثر دو استاد مشاور داشته باشد. در هر صورت، مجموع استادان راهنما و مشاور نباید از سه نفر بیشتر شود. کارشناسان آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد با مدرک دکتری تخصصی نیز می توانند به صورت هم زمان مشاوره حداکثر دو پایان نامه را داشته باشند.
- انتخاب موضوع پایان نامه با توجه به علایق دانشجو، سوابق، زمینه تخصصی و کار راه استاد (ان) راهنما، از میان اولویت های پژوهش و فناوری دانشگاه (اولویت های مسئله محور)، شورای عتف، بنیاد ملی علم ایران و ستادهای ریاست جمهوری صورت می پذیرد.
- با نظر شورای دانشکده، دفاع از پیشنهاد اختیاری است، اما نیازمند تصویب از سوی شورای تحصیلات تکمیلی گروه است.
- در گروه هایی که دفاع از پیشنهاد ضروری است، تصویب نهایی پیشنهاد در جلسه ای با حضور استاد (ان) راهنما، نماینده تحصیلات تکمیلی (در صورت لزوم)، داور (ان) به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه انجام خواهد گرفت. نماینده تحصیلات تکمیلی (یک نفر از داوران) از سوی شورای تحصیلات تکمیلی گروه مسئول نظارت بر حسن برگزاری جلسه تصویب پیشنهاد، تنظیم صورت جلسات مربوط و تأیید انجام اصلاحات پیشنهاد می باشد.
- ارائه گواهی همانند جویی (اصالت محتوا) قبل از تصویب پیشنهاد الزامی است؛ و دانشجو پس از تصویب پیشنهاد پایان نامه می بایست اطلاعات را در سامانه ایرانداک ثبت نماید و کد رهگیری دریافت نماید.
- پس از برگزاری جلسه دفاع یا جلسه تصویب پیشنهاد، کاربرگ الکترونیکی پیشنهاد توسط استاد راهنما به مدیر گروه ارسال و با تأیید مدیر گروه، جهت تأیید نهایی به معاون/ معاون پژوهش و فناوری دانشکده ارجاع می گردد. پیشنهاد با تأیید نهایی معاون/ معاون پژوهش و فناوری دانشکده رسمیت می یابد. دانشجو باید با مراجعه به پرتال دانشجویی از تصویب نهایی پیشنهاد خود اطمینان حاصل نماید.
- دانشجو پس از تصویب پیشنهاد پایان نامه موظف است در هر نیمسال تحصیلی درس پایان نامه را اخذ نماید.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

• یک پایان نامه می تواند در قالب بخشی از طرح برون دانشگاهی با رعایت شروط زیر اجرا گردد:

- دستاورد و نحوه خاتمه پایان نامه مستقل از طرح برون دانشگاهی تعریف شود.
- در پیشنهاد طرح برون دانشگاهی قید گردد که بخشی از آن از طریق پایان نامه اجرا می شود و برعکس (در پایان نامه قید شود که بخشی از طرح برون دانشگاهی است).
- پس از تصویب پایان نامه، نقش دانشجویان به صورت همکار طرح، در متمم طرح برون دانشگاهی ذکر شود.
- بخشی از بودجه طرح برون دانشگاهی به صورت حق الزحمه دانشجو منظور گردد.
- الزامات قرارداد برون دانشگاهی (عدم انتشار دستاورد و ...) به اطلاع دانشجو قبل از تصویب پایان نامه رسانده شود و موافقت کتبی اخذ شود.
- مجوز فرایند بررسی و تصویب پایان نامه از مدیریت پژوهشی دانشگاه اخذ شود.
- در ضمن چنانچه طرح برون دانشگاهی قبلاً شروع شده باشد، با انجام متمم به قرارداد، استفاده از این تبصره امکان پذیر است.

• در خصوص دانشجویان کارشناسی ارشد غیرفعال فرآیند زیر اجرا می گردد:

- با گزارش عدم رضایت استاد راهنمای اول از فعالیت/ حضور، دو نامه اخطاریه به فاصله زمانی یک ماه توسط مدیر گروه/ معاون دانشکده برای دانشجو ارسال و در پرونده دانشجو درج می گردد.
- در صورت عدم حضور مؤثر دانشجو در دانشگاه و عدم رضایت استاد راهنمای اول از کیفیت کار دانشجو، پس از گذشت دو ماه از ارسال دومین نامه اخطاریه، پیشنهاد مصوب دانشجو در صورت درخواست استاد راهنمای اول و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه منتفی می گردد و دانشجو از فهرست دانشجویان تحت راهنمایی استاد (ان) راهنما خارج می شود.
- در صورت مراجعه دانشجو پس از منتفی شدن پیشنهاد و قبول دلایل غیرفعال بودن دانشجو از سوی شورای تحصیلات تکمیلی گروه، این شورا استاد راهنمای جدید را تعیین و دانشجو می بایست پیشنهاد جدیدی را در چارچوب مقررات جاری دانشگاه مصوب نماید.

• اگر به دلایل خاص، امکان راهنمایی و یا پیشبرد پایان نامه مقدور نباشد، مشروط به درخواست یکی از ذینفعان (استاد راهنمای اول/ دانشجو) با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه، امکان ایجاد تغییرات در ترکیب تیم راهبری و یا جایگزینی استاد راهنما وجود دارد. در صورت عدم قبول رأی این شورا از جانب هر یک از ذینفعان، نظر معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه لازم الاجرا می باشد.

• هیچ یک از بستگان درجه یک دانشجو (پدر، مادر، خواهر، برادر، همسر، فرزند، پدر و مادر همسر) نمی توانند راهنمایی، مشاوره و یا داوری پایان نامه وی را بر عهده گیرند.

ماده ۳۳. چنانچه دانشجو در رشته یا گرایشی غیر مرتبط با رشته دوره کارشناسی خود مطابق ضوابط وزارت پذیرفته شود ملزم به گذراندن حداکثر ۱۲ واحد درسی جبرانی طبق نظر گروه آموزشی است. پرداخت هزینه توسط دانشجو (اعم از روزانه یا شهریه پرداز) برای دروس جبرانی توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

- هزینه دروس جبرانی بر اساس قیمت همان دروس در مقطع قبلی همان سال و نیمسال تحصیلی محاسبه خواهد شد.

تبصره ۱. گروه آموزشی مربوطه، درس و تعداد واحد آن را بر اساس میزان مرتبط بودن رشته تحصیلی تعیین می کند.

تبصره ۲. دانشجو بایستی دروس جبرانی را با حضور در کلاس های دایر دوره کارشناسی (همان دانشگاه یا به صورت مهمانی) بگذراند و دانشگاه نمی تواند برای این دروس کلاس جدید برگزار نماید.

ماده ۳۴. «تغییر رشته» یا «انتقال» دانشجوی دوره کارشناسی ارشد در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است؛ اما تغییر گرایش فقط در همان مجموعه امتحانی و در صورت کسب نمره مجاز در آزمون مطابق اعلام سازمان سنجش آموزش کشور با تأیید دانشگاه و در همان دانشگاه مجاز می باشد.

ماده ۳۵. دانشجو پس از انجام کار تحقیقاتی خود و تدوین پایان نامه و تأیید استاد راهنما، مجاز است در حضور هیئت داوران از پایان نامه خود دفاع کند.

- مستندات مورد نیاز جهت صدور مجوز دفاع از پایان نامه:
 - پیش نویس پایان نامه در قالب مصوب
 - کاربرگ تکمیل شده مجوز دفاع مورد تأیید مراجع ذی ربط
 - گواهی ثبت پیشنهاد در سامانه ملی ثبت پایان نامه، رساله و پیشنهاد (<https://sabt.irandoc.ac.ir>)
 - کاربرگ تکمیل شده درخواست ارزیابی دستاوردهای پایان نامه (در صورت وجود) مورد تأیید مراجع ذی ربط
 - گواهی همانند جویی متن کامل پایان نامه
 - گواهی تصفیه حساب مالی از حسابداری معاونت آموزشی دانشگاه
- صدور مجوز دفاع توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه با ارائه مستندات مذکور صورت می گیرد.
- حداقل فاصله زمانی لازم بین صدور مجوز دفاع و زمان انجام دفاع ۱۰ روز کاری است.
- جلسه دفاع با حضور نماینده تحصیلات تکمیلی، استاد (ان) راهنما، استاد (ان) مشاور و هیئت داوران رسمیت می یابد.
- هیئت داوران متشکل از دو عضو هیأت علمی (علاوه بر استاد (ان) راهنما و مشاور) با حداقل مرتبه استادیاری است که توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می گردد. حداقل یک داور از گروه و یا دانشکده و یک داور می تواند از متخصصان حرفه ای انتخاب شود. نماینده تحصیلات تکمیلی می تواند یکی از داوران باشد.
- در صورتی که یکی از استادان راهنما به دلایل موجه نتواند در جلسه دفاع شرکت کند، باید موضوع را به صورت کتبی به اطلاع شورای تحصیلات تکمیلی گروه برساند. در موارد خاص، شورای تحصیلات تکمیلی گروه می تواند جلسه دفاع را با حضور یک نفر از استادان راهنما برگزار نماید.
- در موارد خاص، عدم حضور استاد (ان) مشاور در جلسه دفاع بلامانع است.
- فاصله زمانی از تصویب پیشنهاد تا برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه، حداقل ۱۲۰ روز است.
- جلسه دفاع در روزهای کاری دانشگاه و با اطلاع رسانی قبلی برگزار می شود.
- اداره جلسه و نظارت بر حسن اجرا و رعایت ضوابط و مقررات بر عهده نماینده تحصیلات تکمیلی است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

- در شرایط خاص با مجوز معاونت آموزشی دانشگاه جلسه دفاع به صورت مجازی می تواند برگزار شود.

ماده ۳۶. نمره پایان نامه در میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرط زیر انجام می شود.

- مردود (کمتر از ۱۴)

- قبول با درجه؛ متوسط (۱۵/۹۹ - ۱۴)، خوب (۱۷/۹۹ - ۱۶)، خیلی خوب (۱۸/۹۹ - ۱۸) و یا عالی (۲۰ - ۱۹)

- ارزشیابی پایان نامه بر اساس ارائه گزارش مورد تأیید استاد (ان) راهنما، کیفیت علمی و دستاوردهای آن، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته های پژوهش و نحوه نگارش انجام می شود.
- ملاک تصمیم گیری در خصوص رد یا قبول پایان نامه و همچنین درجه آن، میانگین نمراتی است که هر یک از داوران حاضر و استاد (ان) راهنما و مشاور (ان) در جلسه به دانشجو می دهند. لازم به ذکر است که داوران هر کدام به طور مستقل و استاد (ان) راهنما و مشاور (ان) در مجموع یک نمره خواهند داشت.

تبصره ۱. تغییر نمره پایان نامه که توسط هیئت داوران تأیید شده است توسط سایر مراجع دانشگاه، به هیچ عنوان مجاز نیست.
تبصره ۲. حداکثر زمان اصلاح پایان نامه پس از برگزاری جلسه دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، ۳ ماه می باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تأیید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی پایان نامه را تعیین تکلیف کند.

- حداکثر زمان اصلاح پایان نامه پس از برگزاری جلسه دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، برای اصلاحات جزئی یک ماه و برای اصلاحات کلی سه ماه می باشد.

تبصره ۳. چنانچه ارزشیابی پایان نامه مردود اعلام شود، با تأیید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیلی به دانشجو اجازه داده می شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از پایان نامه خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از پایان نامه در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

- دانشجو متعهد است انتشار هرگونه دستاورد پایان نامه را با تأیید استاد راهنما و مطابق مقررات و با حفظ مالکیت دانشگاه به انجام رساند. همچنین در دستاوردهای پایان نامه نام دانشجو (نفر اول)، استاد (ان) راهنما و مشاور درج گردد. نویسنده مسئول باید یکی از استادان راهنمای دانشگاه فردوسی مشهد باشد. در موارد خاص، تصمیم گیری بر عهده شورای دانشکده است.
- صورت وجود قرارداد همکاری در راهنمایی پایان نامه با سازمان های خارج از دانشگاه، نویسنده مسئول بر اساس قرارداد مورد تأیید معاونت / معاونت پژوهش و فناوری دانشکده تعیین می شود.
- درج نشانی دوم در دستاوردهای پایان نامه صرفاً برای دانشجویان غیر ایرانی بلامانع است.
- دانشجو باید پایان نامه خود را در قالب مصوب تدوین و یک نسخه الکترونیکی به کتابخانه مرکزی دانشگاه تحویل نماید. سایر نسخه ها صرفاً به صورت الکترونیکی در اختیار استاد (ان) راهنما، استاد (ان) مشاور، دانشجو، گروه و سازمان حمایت کننده قرار می گیرد.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

ویرایش: ۰۱

- کسب مجوز از معاونت پژوهش و فناوری دانشکده جهت ارائه پایان نامه یا دستاوردهای آن در نمایشگاه ها، همایش ها، سمینارها و ... الزامی است.
- اصالت نامه پایان نامه که به تأیید استاد (ان) راهنما و دانشجو رسیده است ضمیمه پایان نامه می گردد.

ماده ۳۷. ملاک دانش آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، کسب میانگین کل حداقل ۱۴ و موفقیت در دفاع از پایان نامه است.

تبصره ۱. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی کارشناسی ارشد پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۴ باشد، اجازه دفاع از پایان نامه را ندارد و تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۸ واحد از درس هایی که در آن نمره بین ۱۲ تا ۱۴ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به استثنای پایان نامه به حداقل ۱۴ برساند تا به وی اجازه دفاع از پایان نامه داده شود. در غیر این صورت، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۲. در صورتی که دانشجو با اتمام سنوات تحصیلی موفق به دفاع از پایان نامه نشود از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۳. در رشته هایی که در برنامه درسی آن ها، پایان نامه پیش بینی نشده است، از تبصره فوق مستثنی هستند و شرط موفقیت در دفاع از پایان نامه، از شروط ملاک دانش آموختگی دانشجویان آن رشته حذف می گردد.

تبصره ۴. دانشگاه می تواند به دانشجویی که به هر دلیل نتواند در سنوات مجاز، دوره تحصیلی را به پایان برساند، برابر ضوابط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را اعطا کند.

تبصره ۵. تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع و کسب درجه قبولی از پایان نامه است.

- تاریخ دانش آموختگی برای دانشجویان دارای پایان نامه، روز دفاع نهایی از پایان نامه و برای دانشجویان فاقد پایان نامه، پایان آخرین نیمسال انتخاب درس خواهد بود.

ماده ۳۸. چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین پایان نامه مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و دیگر مصادیق) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان تخلف، تصمیم گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می شود.

تبصره ۱. در صورت احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می شود.

ج- دوره دکتری تخصصی

ماده ۳۹. مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی حداقل ۶ و حداکثر ۸ نیمسال تحصیلی است و تحصیل در این دوره به صورت تمام وقت است.

- هزینه دروس جبرانی بر اساس قیمت همان دروس در مقطع قبلی همان سال و نیمسال تحصیلی محاسبه خواهد شد.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

- گروه آموزشی مربوطه، درس و تعداد واحد آن را بر اساس میزان مرتبط بودن رشته تحصیلی تعیین می کند.
- دانشجو بایستی دروس جبرانی را با حضور در کلاس های دایر دوره کارشناسی ارشد (همان دانشگاه یا به صورت مهمانی) بگذراند و دانشگاه نمی تواند برای این دروس کلاس جدید برگزار نماید.

تبصره ۱. مدت مجاز تحصیل می تواند تا حداکثر دو نیمسال تحصیلی به شرط تأیید دانشگاه افزایش یابد.

تبصره ۲. در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره ۱ و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان جهت سنوات غیرمجاز، توسط هیئت امنای دانشگاه تصمیم گیری می شود.

- در صورتی که دانشجو در سنوات مجاز دانش آموخته نشود، مؤسسه اختیار دارد به پیشنهاد استاد راهنما، مدت تحصیل وی را حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی افزایش دهد. برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان، تحصیل در نیمسال اول بدون هزینه اما در نیمسال دوم منوط به پرداخت هزینه ثابت، طبق تعرفه دانشجوی شهریه پرداز همان سال و نیمسال تحصیلی است که با تمدید سنوات موافقت می شود.

تبصره ۳. تحصیل هم زمان دانشجوی دوره دکتری تخصصی در کلیه شیوه های آموزشی و در کلیه دوره های تحصیلی دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده ۴۰. نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می شود. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی ۱۶ است.

تبصره ۱. در صورتی که دانشجو به هر دلیل نتواند درسی را بگذراند و درس مذکور مجدداً در دانشگاه ارائه نشود، می تواند با نظر گروه آموزشی، درس دیگری را جایگزین نماید. نمره درس مردودی در ریزنمرات ثبت می شود و در میانگین نیمسال و کل محاسبه می شود.

ماده ۴۱. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ و احراز بسندگی زبان خارجی مطابق شیوه نامه ابلاغی معاونت آموزشی وزارت الزامی است.

- برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ و احراز بسندگی زبان خارجی مطابق با [دستورالعمل احراز بسندگی زبان خارجی دانشجویان مقطع دکتری Ph.D. مصوب دانشگاه](#)، الزامی است.

تبصره ۱. حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع، ۱۶ است. در غیر این صورت، دانشجو مجاز است، صرفاً یک بار دیگر در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند. در صورت عدم کسب نمره، امکان ادامه تحصیل از دانشجو سلب می شود.

تبصره ۲. چنانچه میانگین کل نمرات دانشجوی دکتری تخصصی پس از گذراندن تمام واحدهای درسی دوره کمتر از ۱۶ باشد اجازه ورود به مرحله ارزیابی جامع را ندارد و تنها یک نیمسال «با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی» به وی فرصت داده می شود تا مجدداً با انتخاب حداکثر ۶ واحد از درس هایی که در آن نمره بین ۱۴ تا ۱۶ را کسب کرده است، میانگین کل دوره را به حداقل ۱۶ برساند تا به وی اجازه ورود به ارزیابی جامع داده شود. در غیر این صورت، دانشجو از ادامه

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

تحصیل محروم می شود.

ماده ۴۲. «تغییر رشته» یا «انتقال» یا «تغییر گرایش» دانشجوی دوره دکتری تخصصی در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.

ماده ۴۳. دانشجو موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استاد راهنما و موضوع رساله خود را (با نظر استاد راهنما) به تصویب گروه آموزشی برساند. در صورت عدم تعیین استاد راهنما و موضوع رساله در موعد مقرر در گروه آموزشی، دانشجو مشمول امتیازات تبصره ۲ ماده ۳۹ این آیین نامه نمی شود و سنوات دانشجو موضوع تبصره ۲ ماده ۳۹ موجه قلمداد نمی شود.

- استاد راهنما بر اساس اولویت های پیشنهادی دانشجو، ظرفیت راهنمایی و موافقت هیأت علمی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه حداکثر تا شروع نیمسال دوم تحصیلی تعیین می شود.

ماده ۴۴. تصویب پیشنهاد رساله در دانشگاه پس از گذراندن موفقیت آمیز ارزیابی جامع، شرط لازم برای اجرای رساله در دوره دکتری تخصصی است.

- دانشجو موظف است بلافاصله پس از موفقیت در ارزیابی جامع تا یک نیمسال تحصیلی پس از آن، پیشنهاد را با نظر استاد (ان) راهنما و مشاور (ان) تدوین و به تصویب گروه و دانشکده برساند. در صورت عدم تصویب پیشنهاد در فرصت فوق، با مجوز کمیسیون موارد خاص دانشگاه تا سقف سنوات مجاز، زمان تصویب پیشنهاد تمدید می شود.
- ارائه گواهی همانند جویی (اصالت محتوا) قبل از تصویب پیشنهاد الزامی است.
- تصویب پیشنهاد در جلسه ای با حضور استاد (ان) راهنما، هیأت داوران (حداقل دو نفر) و نماینده تحصیلات تکمیلی انجام خواهد گرفت. حضور استاد (ان) مشاور در جلسه تصویب پیشنهاد ضروری نیست. نماینده تحصیلات تکمیلی می تواند یکی از داوران باشد.
- نماینده تحصیلات تکمیلی از سوی شورای تحصیلات تکمیلی گروه مسئول نظارت بر حسن برگزاری جلسه تصویب پیشنهاد، تنظیم صورت جلسات مربوط و تأیید انجام اصلاحات پیشنهاد می باشد.
- پس از برگزاری جلسه دفاع، کاربرگ الکترونیکی پیشنهاد توسط استاد راهنما ارسال و با تأیید مدیر گروه جهت تأیید نهایی به معاون/ معاون پژوهش و فناوری دانشکده ارسال می گردد. پیشنهاد با تأیید نهایی معاون/ معاون پژوهش و فناوری دانشکده رسمیت می یابد. دانشجو باید با مراجعه به پرتال دانشجویی از تصویب نهایی پیشنهاد خود اطمینان حاصل نماید.
- یک رساله می تواند در قالب بخشی از طرح برون دانشگاهی با رعایت شروط زیر اجرا گردد:
 - دستاورد و نحوه خاتمه رساله مستقل از طرح برون دانشگاهی تعریف شود.
 - در پیشنهاد طرح برون دانشگاهی قید گردد که بخشی از آن از طریق رساله اجرا می شود و برعکس (در پایان نامه قید شود که بخشی از طرح برون دانشگاهی است).
 - پس از تصویب رساله، نقش دانشجویان به صورت همکار طرح، در متمم طرح برون دانشگاهی ذکر شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

- بخشی از بودجه طرح برون دانشگاهی به صورت حق الزحمه دانشجو منظور گردد.
- الزامات قرارداد برون دانشگاهی (عدم انتشار دستاورد و ...) به اطلاع دانشجو قبل از تصویب رساله رسانده شود و موافقت کتبی اخذ شود.
- مجوز فرایند بررسی و تصویب رساله از مدیریت پژوهشی دانشگاه اخذ شود.
- در ضمن چنانچه طرح برون دانشگاهی قبلاً شروع شده باشد، با انجام متمم به قرارداد، استفاده از این تبصره امکان پذیر است.
- دانشجو موظف است علاوه بر ارائه گزارش های عملکرد شش ماهه، حداقل دو گزارش شفاهی با فاصله زمانی حداقل چهار ماه در طول تدوین و اجرای رساله به صورت رسمی ارائه نماید. جلسات ارائه گزارش با هماهنگی گروه، با حضور استاد (ان) راهنما، مشاور و حداقل یک داور برگزار می شود. کاربرگ گزارش پیشرفت در پرونده پژوهشی دانشجو بایگانی و در جلسه دفاع در اختیار هیئت داوران قرار داده می شود.
- در خصوص دانشجویان دکتری غیرفعال فرآیند زیر اجرا می گردد:
- با گزارش عدم رضایت استاد راهنمای اول از فعالیت / حضور، دو نامه اخطاریه به فاصله زمانی یک ماه توسط مدیر گروه / معاون دانشجو ارسال و در پرونده دانشجو درج می گردد.
- در صورت عدم حضور مؤثر دانشجو در دانشگاه و عدم رضایت استاد راهنمای اول از کیفیت کار دانشجو، پس از گذشت دو ماه از ارسال دومین نامه اخطاریه، پیشنهاد مصوب دانشجو در صورت درخواست استاد راهنمای اول و تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه منتفی می گردد و دانشجو از فهرست دانشجویان تحت راهنمایی استاد (ان) راهنما خارج می شود.
- در صورت مراجعه دانشجو پس از منتفی شدن پیشنهاد و قبول دلایل غیرفعال بودن دانشجو از سوی شورای تحصیلات تکمیلی گروه، این شورا استاد راهنمای جدید را تعیین و دانشجو می بایست پیشنهاد جدیدی را در چارچوب مقررات جاری دانشگاه مصوب نماید.

تبصره ۱. رویکردها و سیاست های کلان برای جهت دهی به محورهای مطالعاتی و تحقیقاتی دانشجویان در انتخاب موضوع و نگارش رساله از سوی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعیین و ضوابط و شرایط اختصاصی انجام آن در قالب رساله را شورای آموزشی دانشگاه تصویب می کند.

- انتخاب موضوع رساله با توجه به سوابق، زمینه تخصصی و کار راهه استاد (ان) راهنما، از میان اولویت های پژوهش و فناوری دانشگاه (اولویت های مسئله محور)، شورای عتف، بنیاد ملی علم ایران و ستادهای ریاست جمهوری صورت می پذیرد.

تبصره ۲. دانشگاه مجاز است موارد زیر را به عنوان جانشین آزمون جامع از دانشجو بپذیرد و نمره آن را بر اساس ضوابط مندرج در شیوه نامه اجرایی موضوع ماده ۵۱ آیین نامه ثبت نماید:

- در صورت کسب میانگین کل ۱۸ و بالاتر توسط دانشجو به شرط عدم مردودی در دروس گذرانده شده
- کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر و انتشار یک مقاله علمی در پایگاه های معتبر بین المللی در دوران تحصیل دکتری تخصصی با وابستگی دانشگاه محل تحصیل دوره دکتری و تا پیش از زمان آزمون جامع

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

- کسب میانگین کل ۱۷ و بالاتر و ثبت یک اختراع داخلی یا بین المللی در مراجع ثبت اختراع معتبر در دوران تحصیل دکتری تخصصی تا پیش از زمان آزمون جامع

- پذیرش دانشجو در آزمون جامع مطابق **شیوه نامه برگزاری آزمون جامع دوره دکتری دانشگاه می باشد.**

ماده ۴۵. دانشجوی دوره دکتری تخصصی مجاز است علاوه بر استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم نیز داشته باشد. استاد راهنمای اول به درخواست دانشجو و از میان اعضای هیأت علمی دارای شرایط دانشگاه محل تحصیل و با مرتبه علمی حداقل استادیاری با تأیید گروه آموزشی تعیین می شود. انتخاب استاد راهنمای دوم و استاد/استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید گروه آموزشی از میان اعضای هیأت علمی یا افراد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط در جامعه و صنعت، امکان پذیر است.

- **استاد راهنمای اول از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه انتخاب می شود.** در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه، استاد راهنمای دوم می تواند از میان اعضای هیأت علمی داخل یا خارج از دانشگاه انتخاب شود.
- داشتن حداقل سه نیمسال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل دو دانشجوی کارشناسی ارشد برای استاد راهنما با مرتبه استادیاری در هنگام تصویب پیشنهاد ضروری است.
- در صورت نیاز، استاد (ان) مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه انتخاب می شوند. هر رساله می تواند حداکثر دو استاد مشاور داشته باشد.
- اگر به دلایل خاص، امکان راهنمایی و یا پیشبرد رساله مقدور نباشد، مشروط به درخواست یکی از ذینفعان (استاد راهنمای (اول)/ دانشجو) با تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه، امکان ایجاد تغییرات در ترکیب تیم راهبری و یا جایگزینی استاد راهنما وجود دارد. در صورت عدم قبول رأی این شورا از جانب هر یک از ذینفعان، نظر معاونت و پژوهش و فناوری دانشگاه لازم الاجرا می باشد.
- هیچ یک از بستگان درجه یک دانشجو (پدر، مادر، خواهر، برادر، همسر، فرزند، پدر و مادر همسر) نمی توانند راهنمایی، مشاوره و یا داوری رساله وی را بر عهده گیرند.

ماده ۴۶. دانشجو مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت های پژوهشی خود طبق آیین نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیل با عنوان فرصت تحقیقاتی در یکی از دانشگاه های داخلی یا خارجی با رعایت ضوابط و مقررات مشغول به فعالیت شود.

ماده ۴۷. دانشجو پس از تدوین رساله و مشروط بر تأیید استاد/استادان راهنما از حداقل کفایت دستاوردهای علمی، مجاز است در حضور هیئت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱. محدوده شاخص های کفایت دستاوردهای علمی با رعایت تبصره ۲ و ۳ همین ماده توسط معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و با مشارکت معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه تعیین و پس از تصویب در شورای آموزشی دانشگاه قابل اجرا است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱
تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

تبصره ۲. در تعیین شاخص های کفایت دستاوردهای علمی موضوع تبصره ۱ این ماده با توجه به اهمیت انتشار دستاوردهای علمی و مرجعیت علمی کشور، چاپ دو مقاله علمی پژوهشی یا مروری معتبر و مستخرج از رساله در نشریات با درجه الف و ب مورد تأیید معاونت پژوهشی وزارت یا نشریات نمایه شده بین المللی معتبر مورد تأیید دانشگاه و یا ثبت اختراع خارجی در دفاتر بین المللی ثبت اختراع معتبر مورد تأیید دانشگاه الزامی است. دانشگاه می تواند مواردی همچون نظریه پردازی، چاپ کتاب، ثبت اختراع داخلی در مراجع رسمی ثبت اختراع کشور را در چارچوب سازوکار پیش بینی شده در تبصره ۱ همین ماده جایگزین مقاله دوم پذیرفته شده نماید.

- شرط کفایت دستاوردهای علمی برای صدور مجوز دفاع از رساله، چاپ دو مقاله علمی پژوهشی معتبر و مستخرج از رساله در نشریات با درجه الف و ب مورد تأیید معاونت پژوهشی وزارت یا نشریات نمایه شده بین المللی معتبر مورد تأیید دانشگاه و یا ثبت اختراع خارجی در دفاتر بین المللی ثبت اختراع معتبر مورد تأیید دانشگاه الزامی است. نظریه پردازی، نشر مقاله مروری معتبر، چاپ کتاب در انتشارات معتبر و ثبت اختراع داخلی در مراجع رسمی ثبت اختراع کشور، می تواند جایگزین مقاله دوم شود.
- کفایت دستاوردهای علمی برای صدور مجوز دفاع از رساله محرمانه و یا مسئله محور به تشخیص معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه خواهد بود. موافقت کتبی دانشجو در زمینه اطلاع از شرایط رساله محرمانه و یا مسئله محور الزامی است.

تبصره ۳. اخذ کد DOI یا DOR (ویژه مقالات علمی پژوهشی مجلات علمی داخل کشور) معادل چاپ مقاله محسوب می شود.

- اخذ کد DOI یا DOR (ویژه مقالات علمی پژوهشی مجلات علمی داخل کشور) و به طور همزمان انتشار برخط چکیده یا اصل مقاله، معادل چاپ مقاله محسوب می شود.
- مستندات مورد نیاز جهت صدور مجوز دفاع:
 - پیش نویس رساله در قالب مصوب
 - کاربرگ تکمیل شده مجوز دفاع مورد تأیید مراجع ذی ربط
 - مقاله چاپ شده معتبر (نامه پذیرش و متن مقاله پذیرش شده در صورت تأیید معاون پژوهش و فناوری دانشکده)
 - گواهی رسید ثبت پیشنهاد در سامانه ملی ثبت پایان نامه، رساله و پیشنهاد (thesis.irandoc.ac.ir)
 - کاربرگ تکمیل شده درخواست ارزیابی دستاوردهای رساله مورد تأیید مراجع ذی ربط
 - گواهی نمره قابل پذیرش زبان
 - مدارک گزارش پیشرفت کار
 - گواهی همانند جویی متن کامل رساله
 - گواهی تصفیه حساب مالی از حسابداری معاونت آموزشی و معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه
- مجوز دفاع از سوی معاونت آموزشی و معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه صادر می شود.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

- حداقل فاصله زمانی لازم بین صدور مجوز دفاع و زمان انجام دفاع ۱۵ روز کاری است.
- جلسه دفاع با حضور نماینده تحصیلات تکمیلی، استاد (ان) راهنما، استاد (ان) مشاور و هیئت داوران رسمیت می یابد.
- هیئت داوران متشکل از سه عضو هیأت علمی (علاوه بر استاد (ان) راهنما و مشاور) است. یک عضو از داخل گروه با حداقل مرتبه استادیاری و حداقل یک عضو بیرون از دانشکده یا دانشگاه با مرتبه حداقل دانشیاری انتخاب می شود.
- در صورت ضرورت و به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی گروه، می توان یک داور (داخل / خارج از گروه) به تعداد هیئت داوران افزود. در شرایط خاص یکی از داوران خارجی می تواند از متخصصان حرفه ای انتخاب شود.
- در صورتی که یکی از استادان راهنما به دلایل موجه نتواند در جلسه دفاع شرکت کند، باید موضوع را به صورت کتبی به اطلاع شورای تحصیلات تکمیلی گروه برساند. در موارد خاص شورای تحصیلات تکمیلی گروه می تواند جلسه دفاع را با حضور یک نفر از استادان راهنما برگزار نماید.
- در موارد خاص عدم حضور استاد (ان) مشاور در جلسه دفاع بلامانع می باشد.
- در موارد خاص و تائید شورای تحصیلات تکمیلی گروه، حضور داور خارجی به صورت ویدئو کنفرانس بلامانع است. علاوه بر این در شرایط خاص و با مجوز معاونت آموزشی دانشگاه، برگزاری جلسه دفاع به صورت مجازی بلامانع است.
- فاصله زمانی از تصویب نهایی پیشنهاد تا برگزاری جلسه دفاع از رساله حداقل ۱۲ ماه است.
- جلسه دفاع باید در ساعات کاری دانشگاه و با اطلاع رسانی قبلی برگزار شود.
- اداره جلسه و نظارت بر حسن اجرا و رعایت ضوابط و مقررات بر عهده نماینده تحصیلات تکمیلی است.

ماده ۴۸. نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می شود:

- مردود (کمتر از ۱۶)؛
- قبول با درجه؛ خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)، خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹) و یا عالی (۱۹ تا ۲۰).

- ارزشیابی رساله بر اساس ارائه گزارش مورد تأیید استاد راهنما، کیفیت علمی و دستاوردهای آن، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته های پژوهش، نحوه نگارش و گزارش های عملکرد انجام می شود.
- ملاک تصمیم گیری در خصوص رد یا قبول رساله و همچنین درجه آن، میانگین نمراتی است که هر یک از داوران حاضر و استاد (ان) راهنما و مشاور (ان) در جلسه به دانشجو می دهند. لازم به ذکر است که داوران هر کدام به طور مستقل و استاد (ان) راهنما و مشاور در مجموع یک نمره خواهند داشت.

تبصره ۱. چنانچه ارزشیابی رساله، مردود اعلام شود، با تائید هیئت داوران حداکثر یک نیمسال تحصیل به دانشجو اجازه داده می شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یکبار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند. در صورت عدم موفقیت دانشجو در دفاع از رساله در بار دوم، دانشجو از ادامه تحصیل محروم می شود.

تبصره ۲. حداکثر زمان اصلاح رساله پس از برگزاری جلسه نهایی دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، ۳ ماه می باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تائید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی رساله را تعیین تکلیف کند.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

- زمان اصلاح رساله پس از برگزاری جلسه نهایی دفاع و اخذ نمره قبولی توسط دانشجو، برای اصلاحات جزئی حداکثر یک ماه و برای اصلاحات کلی حداکثر سه ماه می باشد. هیئت داوران موظف است در جلسه دفاع، برای شرایطی که دانشجو اصلاحات را انجام ندهد یا اصلاحات توسط استاد راهنما تأیید نشود، نحوه ارائه نمره نهایی و قبولی یا عدم قبولی رساله را تعیین تکلیف کند.

تبصره ۳. دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی با موفقیت از رساله خود دفاع نکند، با رعایت ضوابط مربوط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را دریافت می کند.

- دانشجو موظف است هرگونه انتشار دستاورد رساله را با تأیید استاد راهنما و مطابق ضوابط و مقررات و با حفظ مالکیت دانشگاه به انجام رساند. همچنین در دستاوردهای رساله نام دانشجو (نفر اول)، استاد (ان) راهنما و مشاور درج گردد. نویسنده مسئول باید یکی از استادان راهنمای دانشگاه فردوسی مشهد باشد. در موارد خاص، تصمیم گیری بر عهده شورای دانشکده است.
- دستاوردهایی که از نتایج فرصت تحقیقاتی دانشجو استخراج می شوند طبق مصوبات دانشگاه خواهد بود.
- درج نشانی دوم در دستاوردهای غیرموظف رساله صرفاً برای دانشجویان غیر ایرانی بلامانع است.
- دانشجو باید رساله خود را در قالب مصوب تدوین و یک نسخه چاپی (دورو) به کتابخانه مرکزی دانشگاه تحویل نماید. سایر نسخه ها صرفاً به صورت الکترونیکی در اختیار استاد (ان) راهنما، استاد (ان) مشاور، دانشجو، گروه و سازمان حمایت کننده قرار می گیرد.
- کسب مجوز از معاونت پژوهش و فناوری دانشکده توسط دانشجو جهت ارائه رساله یا دستاوردهای آن در نمایشگاه ها، همایش ها، سمینارها و ... الزامی است.

ماده ۴۹. ملاک دانش آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، داشتن میانگین کل حداقل ۱۶ و موفقیت در دفاع از رساله است.

- ملاک دانش آموختگی، گذراندن همه واحدهای درسی دوره، داشتن میانگین معدل کل حداقل ۱۶، موفقیت در آزمون جامع و موفقیت در دفاع از رساله است.

تبصره ۱. تاریخ دانش آموختگی، روز دفاع با کسب درجه قبولی از رساله است.

ماده ۵۰. چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین رساله مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و دیگر مصادیق) شود و تخلف او از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه اثبات گردد با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور و متناسب با میزان تخلف، تصمیم گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می شود.

تبصره ۱. در صورت احرار و اثبات تخلف علمی دانشجو پس از اتمام تحصیلات از سوی کارگروه اخلاق در پژوهش دانشگاه با رعایت ضوابط تعیین شده توسط کارگروه مذکور، تخلف مذکور بررسی و متناسب با میزان تخلف، تصمیم گیری در مورد دانشجوی خاطی توسط دانشگاه انجام می شود.

ماده ۵۱. دانشگاه هایی که هم زمان دارای هیئت امنا و هیئت ممیزه مستقل می باشند موظف هستند حداکثر تا پیش از شروع

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ نسبت به تدوین شیوه نامه اجرایی آیین نامه اقدام نمایند و آن را جهت اجرا ابلاغ نمایند و یک رونوشت از شیوه نامه اجرایی را به معاونت آموزشی وزارت ارسال نمایند.

تبصره ۱. دانشگاه آزاد اسلامی، دانشگاه پیام نور، دانشگاه جامع علمی کاربردی، دانشگاه فنی و حرفه ای و دانشگاه فرهنگیان موظف می باشند شیوه نامه اجرایی این آیین نامه را حداکثر تا پیش از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ در سازمان مرکزی خود تدوین و جهت اجرا ابلاغ نمایند و یک رونوشت از شیوه نامه اجرایی را به معاونت آموزشی وزارت ارسال نمایند.

تبصره ۲. دانشگاه هایی که دارای هیئت امناء و هیئت ممیزه مستقل به طور توأمان نمی باشند از شیوه نامه اجرایی دانشگاه جامع و معین دولتی استان محل استقرار خود مندرج در بند ۳۹ پیوست شماره ۱ این آیین نامه تبعیت می نمایند.

تبصره ۳. رعایت کلیه مواد و تبصره های این آیین نامه در شیوه نامه اجرایی تدوین شده توسط دانشگاه الزامی است.

تبصره ۴. دانشگاه موظف هستند این آیین نامه و شیوه نامه اجرایی مورد بهره برداری برای آن را از طریق درگاه های اطلاع رسانی خود به اطلاع دانشجویان و اعضاء هیأت علمی دانشگاه برسانند.

• پذیرش دانشجوی دکتری پژوهش محور ویژه متقاضیان غیر ایرانی تابع دستورالعمل پذیرش دوره دکتری پژوهش محور ویژه متقاضیان غیر ایرانی دانشگاه فردوسی مشهد می باشد.

تبصره ۵. در صورت عدم تصویب و ابلاغ شیوه نامه اجرایی توسط دانشگاه پیش از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳، آخرین شیوه نامه اجرایی دانشگاه تهران (شیوه نامه تدوین شده برای ورودی های سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ مطابق مواد این آیین نامه) ملاک عمل خواهد بود.

تبصره ۶. برای دانشجویان هر ورودی (تا پایان دوره تحصیلی) شیوه نامه اجرایی شروع دوره ملاک عمل است.

ماده ۵۲. مسئولیت حسن اجرای این آیین نامه و پاسخگویی قانونی به آن بر عهده دانشگاه و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی وزارت است.

ماده ۵۳. این آیین نامه و تبصره های آن برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لازم الاجراست. مواردی که در شیوه نامه اجرایی دانشگاه ها مطابق با این آیین نامه تنظیم می شود نیز برای دانشجویان ورودی سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لازم الاجراست. برای دانشجویان ورودی های پیشین، مطابق با آیین نامه های ابلاغی دوره های خود عمل می شود.

ماده ۵۴. این آیین نامه با یک مقدمه، ۵۴ ماده و یک پیوست، در جلسه شماره ۹۶۲ تاریخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۵ به تصویب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی رسید و تمام آیین نامه ها و بخشنامه ها و مستندات مرتبط با مقررات آموزشی قبلی برای دانشجویان ورودی سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ و پس از آن لغو و بلا اثر است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

ویرایش: ۰۱

(سایر مصوبات پژوهشی دانشگاه)

۱. پیشنهاد پارساهایی که در آن آزمودنی انسان و یا حیوان می باشد، باید بلافاصله بعد از تصویب در دانشکده به کارگروه اخلاق زیستی دانشگاه ارسال و کد اخلاق اخذ گردد.
۲. همانند جویی باید با مسئولیت استاد راهنما انجام شود و تأییدیه ها توسط استاد راهنما در سامانه بارگذاری گردد.
۳. ارائه گواهی همانند جویی برای صدور مجوز دفاع پیشنهاد و دفاع نهایی ضروری است. تأکید می گردد همانند جویی پارسا قبل از برگزاری جلسه دفاع انجام گیرد. در خصوص پارساهایی که مشمول اصلاحات کلی شده اند، همانند جویی مجدد پس از اعمال اصلاحات ضروری است. درصدهای معتبر در همانند جویی، با توجه به تفاوت های رشته های مختلف، در دانشکده ها بررسی و براساس عددی ترجیحاً بین ۲۰ تا ۳۰ درصد تصمیم گیری می گردد.
۴. معاونت آموزشی و پژوهش و فناوری دانشگاه برای اعلام ظرفیت پذیرش ارشد و دکتری با یکدیگر تشریک مساعی نموده و با توجه به مقررات سقف ظرفیت راهنمایی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و تعداد دانشجویان فعلی (جاری و راکد) اعضای هیأت علمی، فهرست افرادی که امکان گرفتن دانشجوی تحصیلات تکمیلی برای سال تحصیلی بعد را دارند و نیز سقف ظرفیت پذیرش آنان را هر سال به دانشکده ها اعلام می نمایند.
۵. شیوه نامه نحوه انتساب دانشجوی دکتری به استاد راهنما به صورت زیر توسط معاونت آموزشی دانشگاه اجرا می شود:
(الف) مدیر گروه در هر سال یک ماه قبل از برگزاری جلسه مصاحبه موارد زیر را در خصوص استادان پذیرنده دانشجوی دکتری در وبگاه گروه/ دانشکده قرار دهد:
 - رزومه هیأت علمی
 - علایق و محورهای برنامه پژوهشی هیأت علمی
 - تعداد ظرفیت هیأت علمی
 - نحوه ارتباط داوطلب با هیأت علمی برای پاسخ سؤالات احتمالی در خصوص نحوه کار و انتظارات عضو هیأت علمی
(ب) در فرم اولیه تقاضای دانشجویان برای انجام مصاحبه موارد ذیل لحاظ گردد:
بیانیه تحقیق (بین ۵۰ تا ۵۰۰ کلمه) که در آن داوطلب موضوع تحقیقاتی مورد علاقه خود را توضیح می دهد (یک تا سه موضوع)
پیشنهاد استاد راهنما (توصیه می شود داوطلب همه اعضای هیأت علمی پذیرنده در گرایش/ رشته مربوط را به ترتیب اولویت ذکر نماید). این انتخاب، مبنای انتساب استاد راهنما به داوطلب در صورت قبول شدن و معرفی از طرف سازمان سنجش است که توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه صورت می گیرد. مدیران محترم گروه باید اصالت در اختصاص استاد راهنما به دانشجویان دکتری را، "پیشنهاد دانشجو" قرار دهند.
۶. افزایش یک نفر و یا کاهش در ترکیب اسامی نویسندگان مقاله (ها) مستخرج از پارسا با نظر استاد راهنمای اول (نویسنده مسئول) بلامانع است. در موارد استثنائی، افزایش بیشتر در ترکیب نویسندگان مقاله منوط به اخذ مجوز از شورای تحصیلات تکمیلی گروه می باشد. ضمناً افزایش نویسنده با نشانی خارج از کشور مشمول این بند نمی باشد.
۷. در مقاله های مستخرج از پارسای مشترک با پژوهشگران خارج از کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین‌نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره‌های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

- تغییر در ترکیب و ترتیب نویسندگان

- نویسنده مسئولی مشترک با پژوهشگر خارجی

- تغییر نویسنده مسئولی

- درج نشانی سازمانی خارج از کشور (Affiliation) علاوه بر نشانی دانشگاه در مقاله، برای پژوهشگران با نشانی دانشگاه، بلامانع است.

در مقالات مستخرج از پارسا و حاصل از تفاهم‌نامه/قرارداد همکاری دانشگاه فردوسی مشهد با مؤسسات داخلی یا خارجی

- تغییر در ترکیب و ترتیب نویسندگان

- نویسنده مسئولی مشترک

- تغییر نویسنده مسئولی

- درج نشانی سازمانی (Affiliation) علاوه بر نشانی دانشگاه در مقاله،

در صورتی که در قرارداد درج شده باشد، بلامانع است.

در موارد خاص یا دارای ابهام و یا بنا به مصالح و تشخیص دانشگاه برای بعضی از پژوهشگران، اخذ مجوز از معاونت پژوهش

و فناوری دانشگاه برای هرگونه تغییرات در ترکیب و ترتیب نویسندگان، نویسنده مسئول و نشانی ضروری است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱
تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

پیوست شماره ۱ آیین نامه (تعاریف)

۱. **وزارت:** منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۲. **شورای عالی برنامه ریزی آموزشی:** منظور شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت است.
۳. **دانشگاه:** منظور هر یک از دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی دارای مجوز تأسیس از مراجع ذی ربط که مجری دوره های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی هستند.
- منظور از دانشگاه در این آیین نامه دانشگاه فردوسی مشهد می باشد.
۴. **آموزش رایگان:** منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی، بدون پرداخت هزینه (در دانشگاه های استفاده کننده از بودجه عمومی دولت) است.
۵. **مدرس:** عضو هیأت علمی دانشگاه یا شخصی که به واسطه ابلاغ رسمی از جانب دانشگاه برای تدریس یک یا چند درس در دانشگاه به کارگیری می شود.
۶. **دانشجو:** فردی است که در یکی از دوره های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و به تحصیل مشغول است.
۷. **دانش آموخته:** فردی است که یکی از رشته های دوره های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.
۸. **حضور:** شیوه ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیت های تحصیلی دانشگاه شرکت می کند.
۹. **غیرحضور:** شیوه ای از پذیرش است که دانشجو بدون حضور در دانشگاه، فعالیت های تحصیلی دارد.
۱۰. **نیمه حضور:** شیوه ای از پذیرش است که بخشی از آموزش آن حضور و بخش دیگر غیرحضور به انجام می رسد.
۱۱. **شهریه پرداز:** منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه ها است.
۱۲. **نیمسال تحصیلی:** بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.
۱۳. **بازه تابستانی:** بازه زمانی شامل ۶ هفته آموزش و ۱ هفته امتحانات است.
۱۴. **برنامه درسی:** مجموعه به هم پیوسته ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی است.
۱۵. **واحد درسی:** ارزش مقداری درسی است که ساعات هر واحد مطابق آیین نامه تدوین و بازنگری برنامه های درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تعیین می شود و طبق برنامه درسی مصوب شورای عالی برنامه ریزی آموزشی اجرا می شود.
۱۶. **درس جبرانی:** درسی است که با تأیید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجو، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می شود. این نوع درس فقط برای دانشجویانی که از رشته های غیر مرتبط وارد دوره شده اند مطابق ضوابط وزارت قابل ارائه است.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

ویرایش: ۰۱

۱۷. **مشروطی:** وضعیت تحصیلی است که دانشجو در یک نیم سال، بر حسب مقررات هر دوره تحصیلی، میانگین کمتر از حدنصاب تعیین شده در آن دوره را کسب کرده باشد.
۱۸. **رشته تحصیلی:** یک شعبه فرعی از شاخه های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می انجامد.
۱۹. **گرایش تحصیلی:** به شعبه ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می شود. اختلاف درس ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.
۲۰. **کاردانی پیوسته:** دوره تحصیلی است که دارندگان مدرک دیپلم، (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی بدون نیاز به گذراندن دوره پیش دانشگاهی) به آن وارد می شوند و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نائل می آیند.
۲۱. **کاردانی ناپیوسته:** دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی) به آن وارد می شود و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نائل می آید.
۲۲. **کارشناسی پیوسته:** دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش دانشگاهی) به آن وارد شده و با گذراندن حداقل ۱۳۰ واحد درسی طبق برنامه درسی مصوب به دریافت مدرک کارشناسی نائل می آید.
۲۳. **کارشناسی ناپیوسته:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کاردانی (پیوسته یا ناپیوسته) آغاز و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کارشناسی منتهی می شود.
۲۴. **کارشناسی ارشد:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی آغاز می شود و شامل ۲۸ تا ۳۲ واحد درسی است.
۲۵. **دکتری تخصصی:** دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می شود و شامل ۳۶ واحد درسی است.
۲۶. **گروه آزمایشی:** مجموعه رشته های تحصیلی در دوره متوسطه است که با توجه به مواد آزمون مشترک، دسته بندی می شود.
۲۷. **گروه آموزشی:** بنیادی ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیأت علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می شود.
۲۸. **مجموعه امتحانی:** منظور مجموعه امتحانی مندرج در دفترچه ثبت نام آزمون سازمان سنجش آموزش کشور است.
۲۹. **شورای آموزشی:** یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاست گذاری و برنامه ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجو در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می شود.
۳۰. **شیوه آموزشی - پژوهشی:** شیوه ای تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به پایان نامه و یا رساله می شود.
۳۱. **شیوه مجازی:** شیوه آموزشی در دوره کارشناسی یا کارشناسی ارشد است که دانشجوی آن برابر ضوابط معین پذیرفته و

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

آیین‌نامه یکپارچه مقررات آموزشی دوره‌های
تحصیلی کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری
تخصصی به همراه مفاد اجرایی دانشگاه فردوسی مشهد

شماره: عتف - آ - ۲۲۱۴

ویرایش: ۰۱ تاریخ: ۱۴۰۲/۴/۲۵

ثبت‌نام می‌شود و به کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات، تحصیل می‌کند. در این شیوه دانشجوی نیمه‌حضوری یا غیرحضوری تحصیل می‌کند.

۳۲. **ارزیابی جامع:** بررسی همه‌جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره برگزار می‌شود.

۳۳. **راهنمای آموزشی:** عضو هیأت علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی و پژوهشی است که از سوی دانشگاه انتخاب می‌شود تا از تاریخ ورود تا پایان دوره تحصیلی، راهنمای تحصیل دانشجو در دوره کاردانی و کارشناسی باشد.

۳۴. **پایان‌نامه:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره کارشناسی ارشد و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی و با راهنمایی استاد/استادان راهنما و حسب مورد بر اساس استانداردهای پژوهشی تدوین می‌شود.

۳۵. **رساله:** مستند علمی است که در فرایند تحصیل دانشجوی دوره دکتری تخصصی و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی، با راهنمایی استاد/استادان راهنما و بر اساس استانداردهای پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می‌شود.

۳۶. **۱ استاد راهنما:** یکی از اعضای هیأت علمی دارای مدرک دکتری تخصصی است که مسئولیت راهنمایی دانشجو را در انجام پایان‌نامه یا رساله بر عهده دارد.

۳۷. **استاد مشاور:** یکی از اعضای هیأت علمی و یا فرد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط است که مسئولیت مشاوره دانشجو را در انجام پروژه، پایان‌نامه و یا رساله بر عهده دارد.

۳۸. **هیئت‌داوران:** اعضای هیأت علمی یا افراد متخصص دارای صلاحیت دانشگاهی هستند که برای ارزیابی کمی و کیفی پایان‌نامه و یا رساله دانشجو در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی مطابق دستورالعمل اجرایی مصوب دانشگاه انتخاب می‌شوند.

۳۹. **دانشگاه جامع و معین دولتی استان موضوع آیین‌نامه مذکور:** آذربایجان شرقی (دانشگاه تبریز)، آذربایجان غربی (دانشگاه ارومیه)، اردبیل (دانشگاه محقق اردبیلی)، اصفهان (دانشگاه اصفهان)، البرز (دانشگاه خوارزمی)، ایلام (دانشگاه ایلام)، بوشهر (دانشگاه خلیج فارس)، تهران (دانشگاه تهران)، چهارمحال و بختیاری (دانشگاه شهرکرد)، خراسان جنوبی (دانشگاه بیرجند)، خراسان شمالی (دانشگاه بجنورد)، خراسان رضوی (دانشگاه فردوسی مشهد)، خوزستان (دانشگاه شهید چمران اهواز)، زنجان (دانشگاه زنجان)، سمنان (دانشگاه سمنان)، سیستان و بلوچستان (دانشگاه سیستان و بلوچستان)، فارس (دانشگاه شیراز)، قزوین (دانشگاه امام خمینی (ره) قزوین)، قم (دانشگاه قم)، کردستان (دانشگاه کردستان)، کرمان (دانشگاه شهید باهنر کرمان)، کرمانشاه (دانشگاه رازی)، کهگیلویه و بویراحمد (دانشگاه یاسوج)، گلستان (دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان)، گیلان (دانشگاه گیلان)، لرستان (دانشگاه لرستان)، مازندران (دانشگاه مازندران)، مرکزی (دانشگاه اراک)، هرمزگان (دانشگاه هرمزگان)، همدان (دانشگاه بوعلی سینا)، یزد (دانشگاه یزد)

۴۰. **هزینه‌های رفاهی:** منظور تسهیلات و امکانات غیر آموزشی مانند کمک‌هزینه‌های خوابگاه، تغذیه، ایاب و ذهاب و سایر مواردی که توسط دانشگاه به‌صورت رایگان یا یارانه‌ای به دانشجو تخصیص می‌یابد.

